

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24. jula 2024. godine
Br. ref.:AGJ 2494/24

PRESUDA

u

slučaju br. KI04/23

Podnosilac

Avdyl Bajgora

**Ocena ustavnosti
rešenja Rev. br. 43/2022 od 10. oktobra 2022. godine Vrhovnog suda Kosova**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Avdyl Bajgora, koga pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zastupa Jeton Osmani, advokat u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 10. oktobra 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagwarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), članovima 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a, kao i članovima 102. [Opšta načela sudskog sistema] i 116. [Pravni efekat odluka] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana od dana njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. januara 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Sudu.
7. Dana 18. januara 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR.KI04/23] i odlukom [br. KSH. KI04/23] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
8. Dana 1. februara 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud o registraciji zahteva.
9. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, čime je otpočeo svoj mandat u Sudu.
10. Dana 30. maja 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i sa 2 (dva) glasa za i 1 (jednim) glasom protiv iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva. Istog dana, Sud je u punom sastavu nakon većanja odlučio: (i) da proglasi, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv da rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine nije u saglasnosti sa stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi

sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima; (ii) da proglasi, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, ništavim rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine; i (iii) da vrati, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine, na ponovno meritorno odlučivanje o reviziji, u skladu sa utvrđenjem iznetim u ovoj presudi.

Pregled činjenica

11. Sud na početku ističe da je podnosilac zahteva, dana 7. avgusta 2021. godine, podneo zahtev Sudu, koji je registrovan pod brojem KI143/21, a kojim je osporio rešenje [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2021. godine u vezi sa presudom [Ac. br. 5071/2019] Apelacionog suda od 17. januara 2020. godine. Sud će u nastavku, u sažetoj formi, izneti hronologiju činjenica do donošenja presude Suda u slučaju [KI143/21](#), u meri u kojoj su povezane sa ovim zahtevom.

(i) Postupak pred redovnim sudovima pre donošenja presude u slučaju KI143/21

12. Podnosilac zahteva je do navršenih godina za odlazak u penziju, odnosno do 29. maja 2018. godine, bio radnik Javnog preduzeća Kosovska energetska korporacija A.D. (u daljem tekstu: KEK).

13. Dana 10. decembra 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za dodelu tri (3) jubilarne plate u KEK-u na osnovu člana 52. stav 1. tačka (3) Opšteg kolektivnog sporazuma, koji je bio na snazi od 1. januara 2015. do 1. januara 2018. godine.

14. Dana 14. decembra 2018. godine, KEK je dopisom br. 1527, odbio zahtev podnosioca zahteva za naknadu tri (3) jubilarne plate, sa obrazloženjem da: „*Pravo jubilarne nagrade nije propisano zakonom i ovo pravo propisuje Opšti kolektivni sporazum i naša Uredba o radu, ali ne kao imperativno pravo*“.

15. Dana 24. decembra 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu u Prištini, tražeći od tog suda da obaveže KEK da mu na ime tri (3) jubilarne plate isplati neutvrđeni iznos i na ime razlike u platama i dodatka za iskustvo za tri (3) plate odlaska u penziju, iznose koji će biti utvrđeni nakon finansijskog veštačenja, zajedno sa zakonskom kamatom. Podnosilac zahteva je svoj zahtev zasnovao na Opštem kolektivnom sporazumu Kosova. Podnosilac zahteva je tokom glavne rasprave precizirao svoj tužbeni zahtev zasnivajući se na poslednju platu primljenu od tuženog, odnosno tražio je iznos od 2.739,00 evra na ime tri (3) jubilarne plate i na ime razlike, iznos od 547,80 evra, u ukupnoj vrednosti od 3.286,80 evra.

16. Dana 7. maja 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom [C. br. 3845/18]:

- I. delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva;
- II. obavezao KEK da podnosiocu zahteva na ime tri jubilarne plate isplati iznos od 2.739,00 evra, sa zakonskom kamatom od 8%, počev od dana prijema te presude;
- III. odbio deo tužbenog zahteva u vezi sa razlikom u plati, u iznosu od 547,80 evra; i
- IV. obavezao KEK da podnosiocu zahteva na ime sudskih troškova isplati iznos od 260 evra.

17. Neutvrđenog datuma, KEK je podneo žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda u Prištini od 7. maja 2019. godine.

18. Dana 26. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je na žalbu KEK-a podneo odgovor Apelacionom sudu, kojim je: (i) tražio da se žalba KEK-a odbije u celosti; (ii) da se preinači presuda [C. br. 3845/18] Osnovnog suda od 7. maja 2019. godine, u tački III izreke, tako da Sud usvoji kao osnovan tužbeni zahtev koji se odnosi na razliku u platama u iznosu od 547,80 evra. Podnosilac zahteva je takođe tražio da se presuda Osnovnog suda preinači u delu IV njegove izreke u vezi sa troškovima postupka, dodajući na odobrenu vrednost od 260 evra iz prvog stepena i troškove postupka pred Apelacionim sudom, u iznosu od 208 evra, čime ukupna vrednost iznosi 468 evra.
19. Dana 17. januara 2020. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 5071/2019] odlučio sledeće:

*„I. USVAJA SE žalba tuženog Energetska korporacija Kosova (KEK), u Prištini, PREINAČUJE SE presuda Osnovnog suda u Prištini - Opšte odeljenje, građanski odsek C. br. 3845/18 od 07. maja 2019. godine, u tački I, II i IV izreke, tako da se ODBIJA tužbeni zahtev [podnosioca zahteva] kojim je tražio da se tuženi obaveže da [podnosiocu zahteva] isplati tri plate za jubilarnu nagradu, u iznosu od 2.739,00 evra i na ime razlike, iznos od 547,80 evra, u ukupnom iznosu od 3.286,80 evra i troškove postupka, u roku od 7 dana po prihvatanju presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja, KAO NEOSNOVANA.
II. Pobijana presuda u tački III ostaje nepromenjena“.*

20. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je protiv presude [Ac. br. 5071/2019] Apelacionog suda od 17. januara 2020. godine podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog (i) povrede odredaba parničnog postupka i (ii) pogrešne primene materijalnog prava.
21. Dana 22. februara 2021. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Rev. br. 558/2020] odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva protiv presude Apelacionog suda.
22. Vrhovni sud je na osnovu stava 2. člana 211. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP) utvrdio da vrednost predmeta spora u pobijanom delu presude mora biti iznad iznosa od 3.000 evra, kako bi revizija bila dozvoljena.
23. Kao rezultat ovog nalaza, Vrhovni sud je obrazložio sledeće:

„Imajući u vidu da tužilac protiv prvostepene presude nije izjavio žalbu, ni u njenom odbijajućem delu kao u tački tri (III) izreke, a pošto je žalbu izjavio samo tuženi, u ovom delu odluka prvostepenog suda je ostala nerazmotrena, a pošto tužilac u ovom delu nije iskoristio redovno sredstvo - žalbu, ne može podneti reviziju kao vanredno sredstvo, u pogledu odbijenog zahteva na ime razlike u iznosu od 547,80 €.“

24. Prema navodima Vrhovnog suda: *„Iz ovog razloga, uprkos činjenici da je Apelacioni sud odlučio kao u tački II izreke presude, da odbije tužbeni zahtev na ime zahteva za tri plate za jubilarnu naknadu u iznosu od 2.739,00 evra, i na ime razlike u iznosu od 547,80 evra, u ukupnom iznosu od 3.286,00 evra, ovim se ne menja vrednost spora koji se može pobiti revizijom, jer predmet revizije može biti samo zahtev za tri plate za jubilarnu nagradu u iznosu od 2.739,00 evra u kom delu revizija nije dozvoljena zbog vrednosti zahteva koja je pobijena revizijom, a koja iznosi samo 2.739,00 €. To znači da ne prelazi granicu od 3.000 € koja je predviđena kao zakonski uslov za mogućnost podnošenja revizije i zbog čega revizija tužioca nije dozvoljena i morala je biti odbačena“.*

(ii) Postupak pred Ustavnim sudom

25. Kako je prethodno navedeno, podnosilac zahteva je, dana 7. avgusta 2021. godine, podneo zahtev Sudu osporavajući ustavnost rešenja [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2021. godine, kojim je naveo da su mu tom odlukom povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] u vezi sa članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava i članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a.
26. Dana 25. novembra 2021. godine, Ustavni sud je presudom KI143/21 odlučio sledeće:
- (i) da proglasi zahtev prihvatljivim;
  - (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a;
  - (iii) da proglasi ništavim rešenje [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2021. godine i vrati isto na ponovno odlučivanje, u skladu sa nalazima Suda u ovoj presudi; i
  - (iv) da naloži Vrhovnom sudu da obavesti Sud o merama koje su preduzete radi izvršenja presude Suda, najkasnije do 25. maja 2022. godine.
27. Sud je zaključio da je diskreciono pravo oštećene strane (u ovom slučaju - podnosioca zahteva) da putem revizije pred Vrhovnim sudom odluči da li želi delimično ili u potpunosti da pobije drugostepenu presudu. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je u celini pobio presudu Apelacionog suda i tačkom I njegove izreke je odbijena celokupna vrednost predmeta spora, odnosno iznos od 3.286,80 evra.
28. Sud je zaključke Vrhovnog suda o odbacivanju zahteva za reviziju okarakterizirao kao „očigledno neosnovane i jasno proizvoljne, što je dovelo do nemogućnosti podnosioca zahteva da pristupi sudu, a samim tim i do uskraćivanja prava na delotvorno pravno sredstvo i sudsku zaštitu prava“.
- (ii) *Postupak pred Vrhovnim sudom nakon donošenja presude Suda KI143/21*
29. Dana 10. oktobra 2022. godine, Vrhovni sud je u postupku ponovljenog suđenja, rešenjem [Rev. br. 43/2022] odlučio sledeće: „Odbacuje se kao nedozvoljena revizija ovlašćenog zastupnika tužioca, podneta protiv presude Apelacionog suda Kosova u Prištini Ac. br. 5071/19 od 17. januara 2020. godine“.
30. Vrhovni sud je, u vezi sa odgovorom na žalbu, obrazložio sledeće:
- (i) „[...] ni pod kojim okolnostima, odgovor na žalbu ne može se tretirati kao žalba. [...] Čak i ako suprotna strana, u ovom slučaju tužilac, u odgovoru na žalbu pokrene pitanja koja se mogu tretirati kao žalbeni navodi (kao što je u ovom slučaju uzet kao osnov predlog iznet u odgovoru na žalbu), ovaj Sud ocenjuje da, na osnovu činjenice da odgovor na žalbu nije žalbeno pravno sredstvo, ono se kao takvo ne može tretirati, bez obzira na to šta predlaže strana koja je podnosi“;
  - (ii) čak i da se odgovor na žalbu tretira kao žalba, trebaju se uzeti u obzir zakonski rokovi, gde se u konkretnom slučaju ispostavlja da je podneta van roka, počev od dana kada je podnosilac zahteva prihvatio presudu Osnovnog suda, odnosno 17. juna 2019. godine, a odgovor na žalbu je podnet 26. jula 2019. godine, period koji je u suprotnosti sa kriterijumima utvrđenim u članu 477. ZPP-a;

(iii) „*da bi se podnesak tretirao kao žalba, ono nužno mora sadržati elemente utvrđene u članu 178. ZPP-a, koje elemente ne sadrži odgovor na žalbu, koje je u ovom slučaju od strane Ustavnog suda tretirano kao pravno sredstvo*“.

31. Dalje, u vezi sa podnetom revizijom podnosioca zahteva, Vrhovni sud je ocenio da je na osnovu stava 2. člana 211. ZPP-a, utvrđeno da vrednost predmeta spora mora biti preko 3.000 evra, kako bi revizija bila dozvoljena.
32. Vrhovni sud u nastavku ističe da stoji pri datom obrazloženju u prvom postupku pred njom, pri čemu navodi, „*imajući u vidu da tužilac protiv prvostepene presude nije izjavio žalbu, ni u njenom odbijajućem delu kao u tački tri (III) izreke, a pošto je žalbu izjavio samo tuženi, u ovom delu odluka prvostepenog suda je ostala nerazmotrena, a pošto tužilac u ovom delu nije iskoristio redovno sredstvo - žalbu, ne može podneti reviziju kao vanredno sredstvo u pogledu odbijenog zahteva, na ime razlike u iznosu od 547,80 €*“.
33. Što se tiče visine vrednosti revizije, Vrhovni sud je zaključio da predmet revizije može biti „*samo zahtev za tri plate za jubilarnu nagradu u iznosu od 2.739,00 €, u kom delu revizija nije dozvoljena zbog vrednosti zahteva koja je pobijana u reviziji, a koji je u iznosu od samo 2.739,00 €*“.

Navodi podnosioca zahteva

34. Podnosilac zahteva navodi da je osporeno rešenje Vrhovnog suda doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda, zagarantovanih članovima 3. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, kao i članovima 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska Zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a, kao i članovima 102. [Opšta načela sudskog sistema] i 116. [Pravni efekat odluka] Ustava.

(i) *Navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. i članom 13. EKLJP-a*

35. Prvo, podnosilac zahteva nalaz Vrhovnog suda da revizija nije dozvoljena smatra „*neosnovanim, neprihvatljivim i protivzakonitim, čak je u suprotnosti sa članom 6. Evropske konvencije, ali i presudom Ustavnog suda KI143/21 od 13. decembra 2021. godine, [...] gde pojašnjava da, pozivajući se na reviziju, vrednost spora se utvrđuje od strane tužioca u zavisnosti od podnete revizije, gde u okviru vrednosti spora ne ulazi samo tražena vrednost već i vrednost predmeta spora u kojoj je potrebno uzeti u obzir ukupnu štetu koja se podnosiocu zahteva može prouzrokovati u sudskom postupku a ne samo vrednost tužbenog zahteva, već i vrednost traženih troškova postupka, koji u ovom slučaju premašuju iznos od 3.000 evra*“.
36. Prema podnosiocu zahteva, njemu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, u smislu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, zbog „*nepostupanja Suda u skladu sa zakonskim odredbama kao i zbog postupanja u suprotnosti sa presudom Ustavnog suda KI143/21, kojom je usvojen zahtev tužioca i jednom je poništena odluka Vrhovnog suda za odbacivanje revizije, a gde je docniji postupio isto i u ponovnom odlučivanju odbacivši reviziju tužioca, i kao rezultat toga, njemu je onemogućeno da dobije konačan odgovor od sudova u pogledu osnovanosti svog slučaja*“.
37. Dalje, podnosilac zahteva navodi povredu člana 13. EKLJP-a. Prema njegovim rečima: „*Presuda Apelacionog suda u Prištini, kojom je usvojena žalba tuženog i odbijen je tužbeni zahtev tužioca, doneta je u suprotnosti sa činjeničnim stanjem i uz pogrešnu*

primenu materijalnog prava, ne primenivši uopšte unutrašnje akte tuženog prilikom donošenja odluke. Stoga je nesporna činjenica da je u konkretnom slučaju podnosiocu zahteva povređeno ne samo načelo sprovođenja pravde već i jednakost oružja, što sadrži i nemogućnost korišćenja pravnog sredstva na delotvoran način, a to je kao posledica odbacivanja revizije kao u istaknutoj odluci. Odbacivanjem revizije tužioca kao nedozvoljene, podnosilac zahteva je doveden u suštinski nepovoljan položaj u odnosu na tuženog“.

38. Podnosilac zahteva navodi da su Vrhovni sud i Apelacioni sud odlučivali o slučajevima u potpuno sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima kao i njegov, usvajajući tužbene zahteve zaposlenih kod tuženog (Javno preduzeće KEK), stoga podnosilac zahteva navodi da je doveden u neravnopravan položaj pred zakonom u smislu člana 24. Ustava. U tom smislu, podnosilac zahteva, pozivajući se na član 31 Ustava, ističe da se svima garantuje jednaka zaštita prava u postupcima pred sudovima, drugim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.
39. U prilog ovom navodu, podnosilac zahteva je uz zahtev priložio i presudu [Rev. br. 90/2020] Vrhovnog suda od 4. maja 2020. godine, kao i presude Apelacionog suda [Ac. br. 2016/2020] od 24. juna 2020. godine, [Ac. br. 4367/19] od 17. jula 2020. godine, [Ac. br. 2507/19] od 9. septembra 2019. godine i [Ac. br. 6189/20] od 29. aprila 2021. godine. Podnosilac zahteva navodi da postoji na stotine takvih presuda u kojima je Apelacioni sud priznao ova prava tužiocima pod istim činjeničnim i pravnim uslovima i okolnostima kao u njegovim.
40. Štaviše, što se tiče povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva ističe da kao rezultat toga što Vrhovni sud nije doneo meritornu odluku i zbog odbacivanja revizije, „*stranka nije tretirana na odgovarajući način i ravnopravno u ovom postupku*“.

(ii) Navodi o povredi člana 32, člana 54. i člana 102. Ustava

41. Pored gore navedenih tvrdnji, podnosilac zahteva navodi i povredu prava na pravno sredstvo u smislu člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, „*buđuci da svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva protiv sudskih i upravnih odluka kojima su povređena njegova/ njena prava ili interesi, na način utvrđen zakonom, jer i tužilac uživa pravo na sudsku zaštitu u slučaju povrede ili uskraćivanja bilo kog prava zagaranovanog ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na delotvorna pravna sredstva, ako se utvrdi da je to pravo povređeno.*“
42. Prema njegovim rečima, usled stvorene situacije, njemu je onemogućeno „*razmatranje vanrednog pravnog sredstva pred redovnim sudovima, i time mu je onemogućena sudska zaštita prava zagaranovanih članom 54. Ustava*“. Dalje, podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi „*postupili kršeći član 102. Ustava, ne postupajući na osnovu zakona koji se primenjuje na Kosovu*“.

(iii) Navodi o povredi člana 116. Ustava

43. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud povredio član 116. Ustava, time što nije postupio po presudi Ustavnog suda. Pozivajući se na član 116. ističe da „*Vrhovni sud nije imao pravo da ODBACI reviziju tužioca kao nedozvoljenu, već je imao za obavezu da ispoštuje navedenu odluku i donese meritornu odluku u predmetu tužioca odbijanjem ili usvajanjem revizije tužioca*“.

44. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da usvoji njegov zahtev i poništi rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine, kao protivzakonitu, i da istu preinači meritornim odlučivanjem o njegovoj tužbi ili vraćanjem na ponovno suđenje i odlučivanje Vrhovnom sudu.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 3. [Jednakost pred zakonom]

1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

Član 32. [Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/ njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 54. [Sudska zaštita prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Član 102. [Opšta načela sudskog sistema]

1. Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.

2. Sudska vlast je jedinstvena, nezavisna, pravična, apolitična i nepristrasna, i obezbeđuje jednak pristup sudovima.

3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.

4. Sudije trebaju biti nezavisne i nepristrasne pri obavljanju svojih dužnosti.

5. Garantuje se pravo na sudsku odluku, osim ako je zakonom drugačije određeno. Pravo korišćenja vanrednih mera, je regulisano zakonom. Zakonom se može odobriti pravo na neposredno podnošenje predmeta Vrhovnom sudu, i u takvim slučajevima nema prava na žalbu.

Član 116. [Pravni efekat odluka]

1. Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo.

2. Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.

3. Osim ako je drugačije određeno, odluka Ustavnog suda o ukidanju zakona, drugog akta ili radnje stupa na snagu na dan objavljivanja odluke suda.

4. Odluka Ustavnog suda se objavljuje u Službenom listu.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

ZAKON BR. 03/ L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 30.

30.1 Tužilac ima dužnost da u imovinsko – pravnim sporovima, u tužbi utvrdi vrednost predmeta spora. Kao vrednost predmeta spora se ima u vidu sama vrednost glavnog zahteva.

30.2 Kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev.

Član 211.

211.1 Protiv presude drugostepenog suda, stranke mogu da podnesu reviziju u roku od trideset (30) dana od dana kada im je uručena presuda.

211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke

druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €.

211.3 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim odnosima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na novčane zahteve, na predaju stvari ili na ispunjavanje neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora navedenog u tužbi tužioca ne prelazi sumu od 3,000 €.

211.4 Izuzetno, kada je reč o tužbenom zahtevu iz stava 2 i 3 ovog člana, revizija je uvek dozvoljena: a) u sporovima za izdržavanje; b) u sporovima za nadoknadu štete zbog izgubljenog izdržavanja, povodom smrti davaoca izdržavanja; c) u sporovima iz radnih odnosa koje inicira zaposleni protiv odluke za prestanak radnog odnosa.

Član 214.

214.1 Revizija se može podneti:

a) zbog kršenja odredbi parničnog postupka iz člana 188 ovog zakona do kojeg je došlo u postupku drugostepenog suda;

b) zbog pogrešne primene materijalnog prava;

c) zbog prevazilaženja tužbenog zahteva ukoliko je ova nepravilnost učinjena u postupku vođenom na drugostepenom sudu.

214.2 Revizija se ne može podneti zbog pogrešnog ili nepotpunog konstatovanja faktičkog stanja.

214.3 Protiv presude donete u drugostepenom postupku kojom se potvrđuje presuda na osnovu priznanja, revizija se može podneti samo iz razloga navedenih u stavu 1. tačka 1 i 2 i stavu 2 ovog člana.

214.4 Protiv drugostepene presude kojom se potvrđuje prvostepena presuda, revizija se ne dozvoljava zbog kršenja odredbi parničnog postupka iz stava 1 tačka 1 ovog člana ukoliko njihovo postojanje uopšte nije pomenuto u žalbi, osim kada je reč o kršenju za koja se brine prema službenoj dužnosti drugostepeni sud i onaj revizioni.

Član 215.

Revizioni sud razmatra pobijenu presudu samo u njenom revizijom pobijenom delu i samo u granicama uzroka navedenih u reviziji, ali brinući se prema službenoj dužnosti o primeni materijalnog prava i o kršenju odredbi parničnog postupka koje se odnose na sposobnost da se bude stranka i pravilno zastupanje.

Član 477.

Rok za podnošenje žalbe protiv presude ili protiv rešenja je sedam dana.

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u Ustavu i dalje predviđeni u Zakonu i Poslovniku.
46. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava u vezi sa stavom 4. člana 21. [Opšta načela], koji utvrđuju:

Član 113.

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.
[...]

47. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dalje propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48. i 49. Zakona, koji utvrđuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta [...]“.

48. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno odredbama (1) (d) i (2) pravila 34. Poslovnika, koji utvrđuju:

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

(...)

(d) ako zahtev tačno razjašnjava i adekvatno iznosi činjenice i navode o povredi ustavnih prava ili odredbi.

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju“.

49. U pogledu ispunjenosti ovih zahteva, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; da osporava rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine; da je precizirao prava i slobode za koje navodi da su mu povređena; da je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom, kao i da je podneo zahtev u zakonom određenom roku.

50. Sud, takođe, utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti propisane stavom (1) pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika. Isti ne može da se proglasi neprihvatljivim na osnovu uslova propisanih u stavu (3) pravila 34. Poslovnika.

51. Pored toga i konačno, Sud ocenjuje da ovaj zahtev nije očigledno neosnovan kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika i stoga ga treba proglasiti prihvatljivim i razmotriti njegov meritum.

Meritum

52. Prvo, Sud podseća da se okolnosti konkretnog slučaja odnose na tužbeni zahtev podnosioca zahteva, podnetog protiv javnog preduzeća KEK, za naknadu tri (3) jubilarne plate i isplatu razlike u plati za tri prateće plate za odlazak u penziju, na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma koji je bio na snazi od 1. januara 2015. do 1. januara 2018. godine. Osnovni sud u Prištini je (i) usvojio odgovarajući tužbeni zahtev za deo koji se odnosi na naknadu tri (3) jubilarne plate u iznosu od 2.739,00 evra; dok je (ii) odbio tužbeni zahtev u delu koji se odnosi na isplatu razlike plate u iznosu od 547,80 evra. Apelacioni sud je, postupajući po žalbi KEK-a, preinačio prvostepenu presudu i, pozivajući se na relevantne odredbe koje su se vezale za zastarelost, u celini je odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Razmatrajući zahtev potonjeg za reviziju, Vrhovni sud je našao da revizija u ovom slučaju nije dozvoljena, jer vrednost spora nije prelazila iznos od 3.000,00 evra, kako je utvrđeno stavom 2. člana 211. ZPP-a.
53. Sud podseća da je podnosilac zahteva 7. avgusta 2021. godine podneo zahtev Sudu osporavajući ustavnost rešenja [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2020. godine, kojim je naveo da su mu povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] u vezi sa članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava i članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a.
54. Sud u nastavku podseća da je on, svojom presudom KI143/21, proglasio zahtev podnosioca zahteva prihvatljivim i da je u pogledu njegovog prava na pristup sudu zaključio da je rešenje [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2021. godine doneto uz povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, proglašavajući ga nevažećim i vraćajući ga na ponovno odlučivanje, u skladu sa nalazima Suda u toj presudi. Ocenjujući navode podnosioca zahteva, Sud je prvo (i) razradio opšta načela svoje sudske prakse i prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u vezi sa načelom „*pristupa sudu*“; i (ii) nakon toga, iste je primenio na okolnosti konkretnog slučaja. Sud je, između ostalog, podsetio da, u principu, pravo na pravično i nepristrasno suđenje ne odražava samo pravo na pokretanje postupka, već i pravo na dobijanje rešenja u odgovarajućem sporu od strane suda. Sud je, nakon što je analizirao spise predmeta, smatrao da vrednost predmeta spora treba da uzme u obzir prouzrokovanje ukupne štete i da ocena vrednosti štete u svrhu dozvoljenosti pravnog sredstva ne može biti podvrgnuta izrazito formalističkom pristupu, dok je u okolnostima konkretnog slučaja vrednost spora bila iznad vrednosti na osnovu koje je revizija dozvoljena. Sud je dalje, a na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, naglasio da neprihvatanje da se zahtev podnosioca zahteva razmotri u meritumu od strane Vrhovnog suda, predstavlja nepremostivu proceduralnu manjkavost koja je u suprotnosti sa pravom na pristup sudu kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje.
55. Kao rezultat toga, Vrhovni sud je svojim rešenjem [Rev. br. 43/2022] od 10. oktobra 2022. godine, ponovo odbacio reviziju podnosioca zahteva kao nedozvoljenu,. Vrhovni sud je, u suštini, utvrdio da vrednost spora nije prelazila iznos od 3.000,00 evra, kako je propisano stavom 2. člana 211. Zakona o parničnom postupku, to stoga što je, po njegovom mišljenju, (i) predmet revizije bio samo zahtev za isplatu tri (3) jubilarne plate u iznosu od 2.739,00 evra, zbog toga što je protiv odbijanja tužbenog zahteva u delu koji se odnosio na isplatu razlike u platama u iznosu od 547,80 evra od strane Osnovnog suda, podnosilac zahteva izjavio žalbu Apelacionom sudu; i jer se (ii) odgovor na žalbu ne može tretirati kao žalba, tim pre što se ispostavlja da je isti

dostavljen van zakonskog roka koji je propisan odredbama Zakona o parničnom postupku.

56. Podnosilac u svom zahtevu, u suštini, tvrdi da mu je rešenjem [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine, povređeno (i) pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, kao rezultat, između ostalog, neusvajanja njegovog zahteva za reviziju na osnovu utvrđenja Suda u presudi u slučaju KI143/21 i povrede jednakosti oružja u postupku; (ii) pravo na pravna sredstva, zagarantovano članovima 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP; i (iii) pravo na jednakost pred zakonom, zagarantovano članom 24. Ustava. U nastavku, on takođe tvrdi da je Vrhovni sud svojim osporenim rešenjem, kao rezultat neuzimanja u obzir utvrđenja Suda u slučaju KI143/21, povredio i član 116. [Pravni efekat odluka] Ustava, u čijem stavu 1. je utvrđeno da su odluke Ustavnog suda obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo.
57. U vezi sa poslednje navedenim, odnosno u smislu izvršenja odluka Ustavnog suda, Sud, ukazuje na to da se pitanjem obaveze izvršenja odluka ustavnih sudova bavila i Venecijanska komisija i da se s tim u vezi, ista, u jednom od svojih mišljenja, odnosno u Mišljenju [CDL-AD \(2017\) 003](#) (usvojenom 10-11. marta 2017. godine) o Zakonu o izmenama i dopunama organskog zakona br. 2/1979 o Ustavnom sudu Španije, bavila pitanjem prirode odluka Ustavnog suda i na kome je obaveza da ih izvrši, ako te odluke ne poštuju stranke na koje se odnose. Venecijanska komisija je ovim mišljenjem istakla da su odluke Ustavnog suda konačne i da imaju obavezujući karakter (vidi stav 8 Mišljenja). Prema Venecijanskoj komisiji: „*Ovo je rezultat supremacije Ustava. Ignorisanje presude Ustavnog suda je zanemarivanje Ustava i ustavotvorne vlasti, koja je pripisala Ustavnom sudu ovlašćenje da garantuje supremaciju ovog Ustava. Kada javni službenik odbije da izvrši presudu Ustavnog suda, on ili ona krši Ustav, uključujući načela vladavine prava, podelu vlasti i lojalnu saradnju između državnih organa [...]*“ (vidi stav 8 Mišljenja).
58. Sledom navedenog, a u vezi sa izvršenjem presude u slučaju KI143/21 od 25. novembra 2021. godine, kojom je utvrđeno da je rešenje [Rev. br. 558/2020] Vrhovnog suda od 22. februara 2020. godine doneto uz povredu njegovog prava na pristup sudu i kao rezultat poništenja ovog rešenja, isto je vraćeno na ponovno odlučivanje u skladu sa nalazima Suda u ovom slučaju. Shodno navedenom, Sud je presudom u slučaju KI143/21 zaključio da vrednost njegovog spora prelazi iznos od 3.000,00 evra. Kao rezultat vraćanja slučaja na ponovno odlučivanje, i u okviru izvršenja presude Suda u slučaju KI143/21, Vrhovni sud je 10. oktobra 2022. godine doneo odluku, odnosno rešenje [Rev. br. 43/2022]. Međutim, i pored nalaza Ustavnog suda u ovom slučaju, Vrhovni sud je svojim rešenjem ponovo odbacio reviziju podnosioca zahteva kao nedozvoljenu, ovog puta između ostalog sa obrazloženjem da je odgovor na žalbu podnet van roka propisanog odredbama ZPP-a.. Sud ističe da, kao rezultat donošenja osporenog rešenja Vrhovnog suda, podnosilac zahteva svojim zahtevom podnetim na osnovu stava 7 člana 113. Ustava, osporava dati nalaz ovim rešenjem Vrhovnog suda.
59. Međutim, uzimajući za osnovu obrazloženje i utvrđenje Vrhovnog suda putem njegovog drugog rešenja, a koje se ponovo odnosi na dozvoljenost revizije, Sud ocenjuje da navodi podnosioca zahteva potpadaju pod kontekst njegovog prava na pristup sudu, zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i kao rezultat toga, on će ovaj njegov zahtev koji je podnet Sudu razmotriti i oceniti u kontekstu ovog prava. To stoga što se suštinski navodi koji su izneti u njegovom zahtevu odnose na to da li je Vrhovni sud, time što je ponovo odbacio njegovu reviziju kao nedozvoljenu zbog vrednosti spora, nesrazmerno uticao na njegovo pravo na donošenje meritorne odluke u vezi sa njegovim tužbenim zahtevom od strane Vrhovnog suda.

60. Na osnovu ovoga i prilikom ocene da li je podnosiocu zahteva povređeno pravo na pristup Vrhovnom sudu, Sud će najpre (i) elaborirati opšta načela prava na pristup sudu, razvijene kroz sudsku praksu ESLJP-a i afirmisane kroz sudsku praksu Ustavnog suda, uključujući i načela i kriterijume koje je razvio ESLJP, a koji se odnose na ograničenje *ratione valoris* za pristup sudovima više instance, da bi nastavio (ii) sa primenom ovih načela i kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja.

A. Opšta načela

(a) Opšta načela u pogledu pristupa Sudu

61. U pogledu prava na „pristup sudu“, kao prava koje je zagarantovano stavom 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima sudsku praksu koja je izgrađena na načelima utvrđenim kroz sudsku praksu ESLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve [Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), zahtev br. 4451/70, presuda od 21. februara 1975. godine; [Běleš i drugi protiv Češke Republike](#), zahtev br. 47273/99, presuda od 12. novembra 2002. godine; [Miragall Escolano i drugi protiv Španije](#), zahtev br. 38366/97 i devet drugih, presuda od 25. januara 2000. godine; i [Naït-Liman protiv Švajcarske](#), zahtev br. 51537/07, presuda od 15. marta 2018. godine). Rekavši to, slučajevi Suda kroz koje je Sud afirmisao načela uspostavljena od ESLJP-a i iste primenio na slučajeve koji su pred njim razmotreni, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI62/17, sa podnositeljkom zahteva *Emine Simnica* [presuda od 29. maja 2018. godine]; KI224/19 sa podnosiocem zahteva *Islam Krasniqi* [presuda od 10. decembra 2020. godine]; KI20/21 sa podnositeljkom zahteva *Violeta Todorović* [presuda od 13. aprila 2021. godine]; KI54/21 sa podnosiocem zahteva *Kamber Hoxha* [presuda od 4. novembra 2021. godine], KI55/21 sa podnosiocem zahteva *Muhamet Ademi* [presuda od 10. marta 2021. godine].
62. Sud u ovom kontekstu ističe da „pravo na pristup sudu“, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, kako se garantuje članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a, utvrđuje da stranke u postupku moraju imati delotvorno pravno sredstvo koje će im omogućiti da zaštite svoja građanska prava (vidi slučajeve Suda KI224/19, sa podnosiocem zahteva *Islam Krasniqi*, citiran iznad, stav 35; i KI20/21, sa podnositeljkom zahteva *Violeta Todorović*, citiran iznad, stav 41; vidi u ovom kontekstu i slučajeve ESLJP-a *Běleš i drugi protiv Češke Republike*, citiran iznad, stav 49; i *Naït-Liman protiv Švajcarske*, citiran iznad, stav 112).
63. Sud je, na osnovu svoje sudske prakse i prakse ESLJP-a, u principu, naglasio da pravo na pristup sudu treba da bude „*praktično i efikasno*“, a ne „*teorijsko i iluzorno*“ (vidi, između ostalog, slučajeve Suda KI20/21, sa podnositeljkom zahteva *Violeta Todorović*, citiran iznad, stav 43 i KI224/19, sa podnosiocem zahteva *Islam Krasniqi*, citiran iznad, stav 39 i; slučaj ESLJP-a [Grčko-katolička parohija Lupeni protiv Rumunije \[VVV\]](#), br. 76943 /11, presuda od 29. novembra 2016. godine, stav 84). Prema sudskoj praksi, zahtev je proglašen prihvatljivim ESLJP-a i afirmisano kroz sudsku praksu samog Suda, , ovo pravo nije apsolutno, ali može biti podložno ograničenjima koja ne smeju da smanje pristup sudu na taj način ili u meri u kojoj krše samu suštinu prava. Takva ograničenja neće biti opravdana ako ne slede legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos srazmernosti između upotrebljenih sredstava i cilja koji se želi postići (vidi slučaj Suda KI96/22, sa podnosiocem zahteva *Naser Husaj i Uliks Husaj*, citiran iznad, stav 51; KI20/21, podnositeljka zahteva *Violeta Todorović*, citiran iznad, stav 45; i KI54/21, sa podnosiocem zahteva *Kamber Hoxha*, presuda od 4. novembra 2021. godine, stavovi 63-64 i slučajeve ESLJP-a: [Sotiris i Nikos Koutras ATTEE protiv Grčke](#), 39442/98, presuda od 16. novembra 2000. godine, stav 15, [Běleš i drugi protiv](#)

[Češke Republike](#), br. 47273/99, presuda od 12. novembra 2022. godine, stav 61 i; *Grčko-katolička parohija Lupeni protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 89).

64. Na kraju, Sud, oslanjajući se i na sudsku praksu ESLJP-a, naglašava da nije njegova funkcija da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu za koje se navodi da su ih počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i u kojoj meri su možda povredili prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može da oceni zakon koji je učinio da redovni sud donese jednu odluku umesto druge. Da je drugačije, Sud bi delovao kao sud „četrtoog stepena“, što bi rezultiralo prekoračenjem granica utvrđenih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi slučaj ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije* [VV], zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i *Perez protiv Francuske* [VV], zahtev br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 82; takođe vidi i slučajeve Suda KI70/11, sa podnosiocima zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine; i KI06/17, sa podnosiocem zahteva *L.G. i pet drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2016. godine, stav 37).

(b) Opšta načela u vezi sa pristupom višim sudovima i ograničenjima ratione valoris

65. Sud prvo ističe da je ESLJP naglasio da „član 6. [EKLJP] ne obavezuje države ugovornice da osnivaju apelacione ili kasacione sudove“. Međutim, tamo gde takvi sudovi postoje, moraju se poštovati garancije iz člana 6. Na primer, da se strankama u postupku garantuje efektivno pravo pristupa sudovima radi utvrđivanja njihovih građanskih prava i obaveza“ (vidi, slučaj ESLJP-a [Andrejeva protiv Letonije](#) [VV], zahtev br. [55707/00](#), presuda od 18. februara 2009. godine, stav 97).
66. Rekavši ovo, Sud se poziva na slučaj Velikog veća ESLJP-a u slučaju [Zubac protiv Hrvatske](#) [zahtev br. 40160/12, presuda od 5. aprila 2018. godine], u vezi sa ograničenjem pristupa Vrhovnom sudu, gde je naglasio da: „[...] smatra važnim istaći da predmetni slučaj nema veze sa pitanjem da li je domaćem sistemu, u smislu člana 6. stav 1. Konvencije, dozvoljeno da nameće ograničenja u pristupu Vrhovnom sudu, niti ima veze o načinu mogućih regulacija koja predviđaju takva ograničenja. U stvari, među strankama nema nikakvog spora da su ograničenja pristupa Vrhovnom sudu *ratione valoris* generalno dozvoljena i, u svrhu ove odredbe, čak i legitimna. Nadalje, s obzirom na činjenicu da je nemoguće očekivati jedinstven model funkcionisanja vrhovnih sudova u Evropi i s obzirom na sudsku praksu Suda po ovom pitanju [...], u ovom slučaju nema nikakvih razloga da se dovodi u pitanje legitimnost i dozvoljenost takvih ograničenja ili margina ocene lokalnih vlasti u regulisanju svojih modaliteta“. U tom smislu, ESLJP je dalje istakao da se predmetni slučaj odnosi na to kako su kriterijumi *ratione valoris* funkcionisali u slučaju podnosioca zahteva (vidi stav 73 presude). Štaviše, prema ESLJP-u, pitanje u ovom slučaju se odnosi na to da li je, u konkretnim okolnostima predmetnog slučaja, Vrhovni sud, proglašivši žalbu podnosioca zahteva po pitanju zakonitosti (revizije) neprihvatljivom, primenio preterani formalizam i nesrazmerno je uticao na njenu mogućnost da njegov imovinski spor konačno reši ovaj Sud, kako je inače zagarantovano relevantnim domaćim zakonodavstvom (vidi stav 74 presude).
67. U daljem razvoju načela koja se odnose na pristup Vrhovnom sudu, odnosno na prihvatljivost pravnog sredstva pred tim sudom kao rezultat zakonom utvrđenog praga *ratione valoris*, ESLJP je ponovio da „Način na koji se član 6. stav 1 [EKLJP-a] primenjuje u apelacionim i kasacionim sudovima zavisi od posebnosti postupka pred tim sudovima. Uslovi prihvatljivosti revizije mogu biti stroži od onih za redovnu žalbu“ (vidi stav 82 presude i reference koje se u njoj koriste, kao što je slučaj [Kozlica protiv Hrvatske](#), br. 29182/03, presuda od 2. novembra 2006. godine, stav 32). U

nastavku toga, ESLJP je naglasio da: „*Primena zakonskog praga ratione valoris za reviziju u Vrhovnom sudu je legitimna i razumna proceduralna pretpostavka s obzirom da se sud bavi samo stvarima od posebnog značaja* (vidi stav 83 presude u ovom slučaju i reference korišćene u ovom slučaju, između ostalog, slučaj [Jovanović protiv Srbije](#), br. 32299/08, presuda od 2. oktobra 2012. godine, stav 48, i vidi takođe slučaj Suda KI96/22, podnosioci zahteva *Naser Husaj i Uliks Husaj*, citiran iznad, stav 52). Rekavši to, ESLJP je, u smislu procene da li je ograničenje u pristupu Vrhovnom sudu bilo srazmerno, utvrdio test od tri koraka, odnosno: (a) da li je ograničenje bilo predvidljivo; (b) procenu da li podnosilac zahteva ili država treba da snose štetne posledice propusta učinjenih tokom postupka; i (c) da li je primena ograničenja pristupa sudu dovela do preteranog formalizma.

68. S tim u vezi, ESLJP je naglasio da je on, na osnovu svoje sudske prakse, dao značaj činjenici da li se postupak koji bi se razvijao i odnosio na žalbu o pitanjima zakonitosti pred sudovima najvišeg stepena mogao smatrati predvidljivim sa gledišta stranke u postupku (vidi stav 87 presude i reference korišćene u tom slučaju). Prema ESLJP-u, koherentna sudska praksa i kontinuirana primena ove prakse po pravilu bi zadovoljila kriterijum predvidljivosti u pogledu ograničenja pristupa sudu, a ova ocena je takođe vodila i pristup ESLJP-a u slučajevima koji se odnose na ograničenja *ratione valoris* u višim sudovima (vidi stavove 88-89 presude i reference korišćene u tom slučaju, kao što je slučaj *Jovanović protiv Srbije*, citiran iznad, stav 48 i slučaj [Egić protiv Hrvatske](#), zahtev br. 32806/09, presuda od 5. juna 2014. godine, stav 57).
69. U pogledu toga da li podnosilac zahteva ili država treba da snose štetne posledice propusta učinjenih tokom postupka, ESLJP je naglasio da se mora utvrditi da li je (i) podnosilac zahteva bio zastupljen tokom postupka i da li je pokazao potrebnu revnost u preduzimanju relevantnih proceduralnih radnji, (ii) nastavljaajući sa utvrđivanjem da li su greške mogle biti izbegnute od početka i (iii) da li su se greške prvenstveno mogle pripisati podnosiocu zahteva ili nadležnim organima (vidi stavove 90-95 presude u slučaju *Zubac protiv Hrvatske* i reference korišćene u ovom slučaju).
70. S tim u vezi, ESLJP je prvo istakao da je poštovanje formalnih pravila u parničnom postupku, kroz koje stranke obezbeđuju rešavanje građanskog spora, dragoceno i važno jer je: u stanju da ograniči diskreciono pravo; obezbedi ravnopravnost stranaka; spreči proizvoljnost; obezbedi efikasno rešavanje spora i donošenje presude u razumnom roku; i da garantuje pravnu sigurnost i poštovanje suda. Međutim, prema dobro ustaljenoj sudskoj praksi ESLJP-a, „*preterani formalizam*“ može biti u suprotnosti sa kriterijumom garantovanja praktičnog i efektivnog prava na pristup sudu u smislu stava 1. člana 6. EKLJP-a. Prema ESLJP-u, to se obično dešava u slučajevima striktnog ili uskog tumačenja proceduralnog pravila, što za posledicu ima sprečavanje da se razmatranje podneska podnosioca zahteva oceni po meritumu, i pojavom rizika da njegovo/njeno pravo na efektivnu zaštitu suda bude povređeno (vidi, stav 97 presude i reference koje su u njoj korišćene, kao što je slučaj *Běleš i drugi protiv Češke Republike*, citiran iznad, stavovi 50-51).
71. U nastavku toga, ESLJP je podvukao da ocena žalbe na preterani formalizam u odlukama lokalnih sudova, po pravilu, biće rezultat razmatranja slučaja u njegovoj celini. Dajući ovu procenu, Sud je često ukazivao na pitanja „pravne sigurnosti“ i „pravilnog sprovođenja pravde“ kao dva centralna elementa za pravljenje razlike između preteranog formalizma i prihvatljive primene proceduralnih formalnosti. U nastavku toga, ESLJP je podvukao sledeće: „[...] ipak, smatra se da je pravo na pristup sudu oštećeno u trenutku kada pravila prestanu da budu u službi pravne sigurnosti i pravilnog sprovođenja pravde i kao posledica toga stvaraju barijeru koja onemogućava strankama u postupku da se njihov slučaj sudi u meritumu od strane nadležnog suda (vidi stavove 98-99 i reference korišćene u njima).

72. Shodno tome, ESLJP je u primeni gore navedenih načela u okolnostima slučaja [Zubac protiv Hrvatske](#) ocenio da li (i) pristup Vrhovnom sudu kao rezultat praga *ratione valoris* predstavlja ograničenje; (ii) da li ovo ograničenje sledi legitiman cilj; i (iii) da li je ograničenje bilo srazmerno, a u smislu poslednjeg, ESLJP je ocenio i: (a) predvidljivost ograničenja; (b) pitanje da li podnosilac zahteva ili država treba da snose štetne posledice propusta učinjenih tokom postupka; i (c) pitanje „*preteranog formalizma*“ u primeni ovog ograničenja, kako bi zaključio svojim zaključkom u vezi sa srazmernošću ograničenja u pristupu Vrhovnom sudu (vidi stavove 80-126 presude u slučaju *Zubac protiv Hrvatske*).
73. U nastavku toga, ESLJP je u slučaju *Zubac protiv Hrvatske*, primenjujući načela i kriterijume razvijene u ovom slučaju utvrdio da ograničenje u pristupu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske nije rezultat nefleksibilnih proceduralnih pravila, odnosno, zakon i unutrašnja relevantna sudska praksa su predviđali mogućnost promene iznosa slučaja u sporu u ranijoj fazi sudskog postupka, što omogućava pristup Vrhovnom sudu u slučaju promene okolnosti slučaja. Pored toga, podnosilac zahteva je mogao da iznese još jedno vanredno pravno sredstvo utvrđeno zakonom koje bi mu takođe omogućilo pristup Vrhovnom sudu, što on nije učinio. U nastavku toga, ESLJP je zaključio da je „*glavna funkcija Vrhovnog suda, kao najvišeg suda u Hrvatskoj, je da obezbedi jednoobraznu primenu zakona i jednakost svih u njegovoj primeni*“. Prema ESLJP-u: (i) ograničavanje pristupa tom sudu određivanjem zakonskog praga *ratione valoris* opravdano je legitimnim ciljem Vrhovnog suda da se bavi samo važnijim stvarima i (ii) rešavanje nepravilnosti koje su počinili nižestepeni sudovi prilikom utvrđivanja iznosa spora takođe je imalo za cilj legitiman cilj, odnosno poštovanje vladavine prava i pravilno funkcionisanje pravosudnog sistema (vidi stavove 101-125 presude u slučaju *Zubac protiv Hrvatske*).
74. U svetlu gore navedene elaboracije, Sud će u okolnostima konkretnog slučaja primeniti načela i gore pomenuti test koji je razvio ESLJP, odnosno (i) u odnosu na kriterijum predvidljivosti ograničenja kroz zakonski prag, proceniće da li je sudska praksa Vrhovnog suda dosledna i jasna u pogledu dozvoljenosti revizije; (ii) da li se ograničenje u pristupu Vrhovnom sudu može pripisati podnosiocu zahteva; i (iii) da li je Vrhovni sud koristio preterani formalizam tokom tumačenja i primene zakonskih odredbi na snazi koje su se vezale sa pragom dozvoljenosti revizije.

B. Ocena suda

75. Prvo, Sud smatra važnim da istakne da je, u smislu pravilnog sprovođenja pravde, primena formalnih i proceduralnih pravila koja se odnose na dozvoljenost pravnog sredstva od takvog značaja da služi pravnoj sigurnosti tokom razvoja sudskih postupaka pred redovnim sudovima.

(a) Ograničenja u pristupu podnosioca zahteva Vrhovnom sudu

76. Sud ističe da je odredbama ZPP-a revizija utvrđena kao vanredno sredstvo za pobijanje, koje stranke mogu podneti Vrhovnom sudu zbog (a) povrede odredaba parničnog postupka (b) pogrešne primene materijalnog prava; i (c) prekoračenja tužbenog zahteva (tačke a, b i c stava 1. člana 214. ZPP-a). Međutim, na osnovu stava 2. člana 211. ZPP-a, „*Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 evra*“. Imajući u vidu to, u trenutku dostizanja ovog praga, Vrhovni sud, na osnovu člana 223. ZPP-a, može poništiti odluke

nižestepenih sudova i vratiti predmet nižestepenom sudu na ponovno suđenje ili čak poništiti odluke nižestepenih sudova i shodno tome odbiti tužbeni zahtev stranaka.

77. Vraćajući se na okolnosti konkretnog slučaja, Sud podseća da je podnosilac zahteva protiv presude [Ac. br. 5071/2019] Apelacionog suda od 17. januara 2020. godine, podneo reviziju Vrhovnom sudu. U gore navedenoj presudi Apelacionog suda, pobijanoj od strane podnosioca zahteva revizijom, odnosno u tački I njene izreke, odlučeno je sledeće:

I. USVAJA SE žalba tuženog Energetska korporacija Kosova (KEK), u Prištini, PREINAČUJE SE presuda Osnovnog suda u Prištini - Opšte odeljenje, građanski odsek C. br. 3845/18 od 07. maja 2019. godine, u tački I, II i IV izreke, tako da se ODBIJA tužbeni zahtev [podnosioca zahteva] kojim je tražio da se tuženi obaveže da [podnosiocu zahteva] isplati tri plate za jubilarnu nagradu, u iznosu od 2.739,00 evra i na ime razlike, iznos od 547,80 evra, u ukupnom iznosu od 3.286,80 evra i troškove postupka, u roku od 7 dana po prihvatanju presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja, KAO NEOSNOVANA“.

78. U nastavku toga, Sud primećuje da se priroda ograničenja *ratione valoris* zasnovana na gore navedenim zakonskim odredbama zasniva na stavu 2. člana 211. ZPP-a.
79. Uzimajući to za osnov, Sud će oceniti da li ograničenje *ratione valoris* sledi legitiman cilj.

(b) Da li ograničenje teži legitimnom cilju

80. Sud primećuje da je ograničenje u pristupu Vrhovnom sudu u okviru opšte priznatog legitimnog cilja statutarne praga *ratione valoris* za podnošenje revizije Vrhovnom sudu, a koje se odnosi na samu suštinu njegove jurisdikcije i nadležnosti da presuđuje o pitanjima zakonitosti odluka koje donosi niži sud kao najviši sudski organ, kako je utvrđeno u članu 103. [Organizacija i jurisdikcija sudova] Ustava. Shodno tome, Sud ocenjuje da zakonom određeni prag *ratione valoris* sledi legitiman cilj, koji služi poštovanju vladavine prava i pravilnom sprovođenju pravde.

(c) Da li je ograničenje bilo srazmerno legitimnom cilju

81. Na osnovu gore navedene elaboracije, Sud ponavlja da su modaliteti ograničenja *ratione valoris* utvrđeni primenljivim zakonodavstvom, te u tom pravcu ne osporava nadležnost Vrhovnog suda da ocenjuje dozvoljenost revizije koja podleže ovom ograničenju. Međutim, Sud će u nastavku, u kontekstu ocene da li je ograničenje koje je utvrđeno osporenim odlukom Vrhovnog suda bilo srazmerno, razmotriti sledeće: (i) da li je ovo ograničenje bilo predvidljivo; (ii) da li posledice grešaka napravljenih tokom postupka treba da snosi sud ili same stranke, i (iii) da li je postojao „preterani formalizam“ koji je ograničio pristup podnosioca zahteva Vrhovnom sudu.

(i) Što se tiče predvidljivosti ograničenja

82. Sud, vraćajući se na okolnosti konkretnog slučaja, u vezi (i) pitanja predvidljivosti, ocenjuje da Vrhovni sud ima konsolidovanu sudsku praksu u pogledu zakonskog praga utvrđenog stavom 2. člana 211. ZPP-a za dozvoljenost revizije. U tom pravcu, Sud uzima u obzir i relevantne zakonske odredbe kojima se reguliše utvrđivanje iznosa predmeta spora u parničnom postupku, odnosno članove 211. i 218. ZPP-a koji propisuju dozvoljenost revizije u kontekstu zakonskog praga ili minimalnog iznosa za podnošenje ovog pravnog sredstva. Stoga, Sud ocenjuje da je postupak u vezi

razmatranja dozvoljenosti revizije pred Vrhovnim sudom, uređen gore pomenutim zakonskim odredbama, predvidljiv.

(ii) *Snošenje nepovoljnih posledica počinjenih grešaka tokom postupka*

83. Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva bio zastupljen od strane pravnog zastupnika, koji je prvo podneo (i) tužbu Osnovnom sudu, zatim (ii) žalbu Apelacionom sudu a zatim (iii) reviziju Vrhovnom sudu. Kao rezultat toga, Sud, u skladu sa napred navedenim načelima i kriterijumima utvrđenim kroz sudsku praksu ESLJP-a, ocenjuje da je podnosilac zahteva uredno ispoštovao proceduru pravnih sredstava, kako je utvrđeno zakonom. U tom smislu, Sud se ponovo poziva na tačku I izreke presude Apelacionog suda, kojom je u ovom delu odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva u „*ukupnom iznosu od 3.286,80 evra*“. Shodno tome, u tom smislu, ovakvo utvrđenje Apelacionog suda kroz tačku I izreke svoje presude od 17. januara 2020. godine se ne može pripisati podnosiocu zahteva. Rekavši to, neuzimanje u obzir ovog utvrđenja Apelacionog suda pod tačkom I izreke njegove presude od strane Vrhovnog suda, ne može ići na štetu podnosioca zahteva, kome je u ovom slučaju ograničeno njegovo pravo na meritorno razmatranje njegove revizije od strane Vrhovnog suda.

(iii) *Da li je postojao „preterani formalizam“ koji je podnosiocu zahteva ograničio pristup Vrhovnom sudu*

84. U pogledu ocene na koji način su sprovedeni proceduralni zahtevi zakona, odnosno da li je Vrhovni sud koristio ili ne preterani formalizam prilikom tumačenja relevantnih zakonskih odredbi na snazi koji se vežu sa dozvoljenošću revizije, Sud se prvo poziva na relevantne delove osporenog rešenja i primećuje da je Vrhovni sud zaključak o odbacivanju zahteva za reviziju kao nedozvoljenog, između ostalog, obrazložio time da (i) stoji pri obrazloženju datom u prvom postupku pred njim, gde ističe da „*imajući u vidu činjenicu da tužilac protiv prvostepene presude nije izjavio žalbu, ni u njenom odbijajućem delu kao u tački tri (III) izreke, a pošto je žalbu izjavio samo tuženi, u ovom delu odluka prvostepenog suda je ostala nerazmotrena, a pošto tužilac u ovom delu nije iskoristio redovno sredstvo - žalbu, ne može podneti reviziju kao vanredno sredstvo u pogledu odbijenog zahteva na ime razlike u iznosu od 547,80 €*“; i (ii) što se tiče visine revizije, predmet revizije može biti „*samo zahtev za tri plate za jubilarnu nagradu u iznosu od 2.739,00 €, u kom delu revizija nije dozvoljena zbog vrednosti zahteva koja je pobijana u reviziji, a koja je u iznosu od samo 2.739,00 €*“.
85. Sud, uzimajući za osnov nalaz Vrhovnog suda, koji se posebno odnosi na tumačenje stava 2. člana 211. ZPP-a i njegove nalaze u vezi sa zakonskim pragom, primećuje da je njegovo tumačenje rezultiralo formalističkim tumačenjem, to zbog razloga jer je pobijanom presudom Apelacionog suda u tački I izreke utvrđeno odbijanje tužbenog zahteva podnosioca zahteva „*u ukupnom iznosu od 3.286,80 evra*“. Uzimajući ovo u obzir, Sud, u principu, ne dovodi u pitanje zakonom utvrđenu nadležnost Vrhovnog suda da pre meritorne ocene revizije razmotri dozvoljenost revizije u smislu praga *ratione valoris*, na osnovu stava 2. člana 211. ZPP-a. Štaviše, Sud takođe ponavlja da tumačenje proceduralnih pravila služi pravnoj sigurnosti i pravilnom sprovođenju pravde, kao sastavnom delu osnovnog načela vladavine prava u demokratskoj državi (vidi slučaj Suda KI54/21, sa podnosiocem zahteva *Kamber Hoxha*, citiran iznad, stav 82).
86. Međutim, podnosilac zahteva je na osnovu utvrđenja presude Apelacionog suda, prema tački I njene izreke, podneo reviziju sa očekivanjem da će ista biti meritorno razmotrena pred Vrhovnim sudom. U tom smislu, Sud smatra da je podnosilac zahteva imao očekivanja da će njegova revizija, koja je zasnovana na njegovom tužbenom

zahtevu podnetom Osnovnom sudu i odbijenom tačkom I pobijane presude Apelacionog suda, biti meritorno razmotrena od strane Vrhovnog suda.

87. Rekavši ovo, Sud primećuje da je striktno tumačenje pravila o pragu vrednosti predmeta u okolnostima slučaja podnosioca zahteva od strane Vrhovnog suda, a koja se direktno nadovezuju sa pobijanom presudom Apelacionog suda, u suprotnosti sa kriterijumom garantovanja praktičnog i efektivnog prava na pristup sudu, u smislu stava 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.
88. Kao rezultat toga, Sud ocenjuje da je formalističko tumačenje proceduralnih pravila stvorilo prepreku podnosiocu zahteva da se njegov slučaj reši u meritumu.
89. U tom smislu, Sud primećuje da osporeno rešenje Vrhovnog suda, kojom je po drugi put odbačena revizija podnosioca zahteva kao nedozvoljena, predstavlja preterani formalizam, što je za posledicu imalo striktno tumačenje i primenu proceduralnih pravila utvrđenih zakonodavstvom na snazi, i kao rezultat toga neopravdano je povredio pristup podnosioca zahteva njegovoj nadležnosti.

Zaključak u vezi sa srazmernošću

90. Sud je tretirao navode podnosioca zahteva i utvrdio da okolnosti konkretnog slučaja ponovo sadrže elemente koji se vežu sa navodom o povredi njegovog prava na pristup sudu, kao sastavnog dela njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog stavom 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.
91. Na osnovu gornje elaboracije, Sud još jednom naglašava da ne osporava, odnosno ne dovodi u pitanje sadržaj stava 2. člana 211. ZPP-a, kao ni primenljivost ove odredbe u okolnostima konkretnog slučaja, ali ipak zaključuje da tumačenje i primena relevantnih odredaba ZPP-a koje se odnose na dozvoljenost revizije nije bilo srazmerno cilju koji se težilo da garantuje pravnu sigurnost i pravilno sprovođenje pravde, kao jednog od osnovnih načela vladavine prava u demokratskom društvu.

Opšti zaključak

92. Konačno, Sud zaključuje da nalaz Vrhovnog suda kroz njegovo osporeno rešenje od 10. oktobra 2022. godine o odbacivanju tužbenog zahteva podnosioca zahteva kao nedozvoljenog zbog toga što iznos predmeta nije prelazio prag od 3.000,00 evra, nije u saglasnosti sa stavom 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.
93. U nastavku, Sud podseća da je podnosilac zahteva u svom zahtevu takođe naveo i povredu članova 3. [Jednakost pred zakonom], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava. S tim u vezi, kako je gore elaborirano, Sud je zaključio da okolnosti slučaja podnosioca zahteva sadrže elemente koji se odnose na njegovo pravo na pristup sudu, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog stavom 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a, i u nastavku gore iznetog zaključka ovom presudom, Sud ne smatra potrebnim da posebno razmatra navode o povredama prava zagarantovanih članovima 32. i 54. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa stavovima 1. i 7. člana 113. i stavom 1. člana 116. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 48 (1) (a) Poslovnika, dana 30. maja 2024. godine

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv da rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine nije u saglasnosti sa stavom 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, ništavim rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine;
- IV. DA VRATI, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jednim) glasom protiv, rešenje [Rev. br. 43/2022] Vrhovnog suda od 10. oktobra 2022. godine na ponovno meritorno odlučivanje o reviziji, u skladu sa utvrđenjem datim u ovoj presudi;
- V. DA NALOŽI Vrhovnom sudu da u skladu sa stavom 5. pravila 60. (Izvršenje odluka) Poslovnika, do 2. decembra 2024. godine, obavesti Sud o preduzetim merama radi izvršenja ove presude;
- VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama;
- VII. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- VIII. Ova presuda stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani